

2019

Jaarverslag

Gelijkwaardige participatie van mensen met een beperking in Arnhem

Inhoudsopgave

Voorwoord	
1. Participatie in de samenleving	3
2. Toegankelijk Arnhem	5
2.1. Toegankelijke stad	5
2.2. Toegankelijke en inclusieve wijk	8
3. Apcg als expertisecentrum	9
3.1. Belangenbehartiging	9
3.2. Inzet ervaringsdeskundigheid	10
4. Vrijwilligersbeleid	10
5. Publiciteit en beeldvorming	11
5.1. Beeldvorming en media	11
5.2. Voorlichting op scholen	11
Bijlage A Urenverantwoording personeel	12
Begrippenlijst	14
Overzicht achterban en samenwerkingsorganisaties	15

Voorwoord

In 2019 bestond het Apcg 35 jaar. We hebben hier niet uitgebreid aandacht aan kunnen besteden vanwege onze drukke werkzaamheden. Als gevolg van de toenemende bewustwording over het VN-verdrag Handicap, met name het belang van toegankelijkheid, weten steeds meer ambtenaren en ondernemers ons te vinden. Dit levert ook goede resultaten op, zoals in ons jaarverslag is te lezen. Enkele hoogtepunten:

In 2019 is de Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST) formeel door de Raad vastgesteld. In de AST staat dat de criteria van de ITS2018 worden toegepast en dat gebruikers in alle fases moeten worden betrokken. De richtlijnen voor de Openbare Ruimte en evenementen worden nog nader uitgewerkt. Vanwege de financiële dekking kan niet alles tegelijk in gang worden gezet. Wel is al gestart met de richtlijnen voor evenementen, een folder voor ondernemers en de voorbereiding voor toegankelijke hoofdlooproutes.

Een aansprekende landelijke beeldvormingsactie was 'Houd de lijn vrij', om mensen bewust te maken van het belang van het vrijhouden van de geleidelijnen voor mensen met een visuele beperking. Het Apcg heeft hier in Arnhem ook aan meegedaan en onze ambassadeur heeft samen met de wethouder een tegel geplakt langs 1 van de geleidelijnen in de stad. Er was ook veel aandacht voor van de lokale media. Leuk en zinvol was ook het debat over de toegankelijkheid van festivals tijdens Ruimtekoers. Daarentegen liet de toegankelijkheid van de stemlocaties nog te wensen over, ondanks onze input.

Het Apcg heeft in 2019 een handreiking ontwikkeld over Toegankelijkheid bij Prikkelgevoeligheid. Hiervoor zijn mensen met verschillende achtergronden zoals autisme, niet-aangeboren hersenletsel (NAH), angst, epilepsie e.d. geïnterviewd over de knelpunten die zij ervaren in de openbare ruimte. Voor de week van toegankelijkheid is, samen met Museum Arnhem en ervaringsdeskundigen, de tentoonstelling 'Stormy Weather' geschouwd, waarbij specifiek is gelet op prikkels. Hiervan hebben we een videoverslag gemaakt die breed gedeeld is op social media.

Samen met Zorgbelang Inclusief hebben we 2 bijeenkomsten georganiseerd in Malburgen en de Laar met de wijkwethouders, raadsleden en inwoners met een licht verstandelijke beperking over het wonen in de wijk. De inwoners en de politiek hebben elkaar wat beter leren kennen.

Veel aandacht ging dit jaar uit naar klachten over de hulpmiddelenservice. In Arnhem speelde het beëindigen van het contract met hulpmiddelencentrum (HMC) en landelijk de actie "RegelHet". Het Apcg heeft actief signalen opgehaald over de uitvoering en advies gegeven aan de wethouder over verbeteringen van het proces.

Vanwege de hoge zorgkosten is in de gemeente veel gesproken over bezuinigingen en de transformatie van de zorg. Het Apcg heeft input gegeven over de voorstellen in de perspectiefnota en de beleidsregels Wmo. Onze reactie is te lezen op onze site.

Tenslotte willen wij alle vrijwilligers bedanken voor hun inzet en betrokkenheid bij deze en alle overige projecten, zoals de voorlichting op scholen, belangenbehartigingsactiviteiten en de schouwen, en onze achterban voor het delen van hun ervaringen en signalen. Zonder deze inbreng is het niet mogelijk om een goed beeld te schetsen van het dagelijks leven met een beperking.

Dick Cochius, voorzitter Apcg

1. Participatie in de samenleving

Adequate voorzieningen zijn een voorwaarde om te kunnen meedoen in de samenleving. Het Apcg bundelt en analyseert signalen uit de praktijk en brengt deze onder de aandacht van adviesraden, gemeente en organisaties.

Belangenbehartiging sociaal domein

Hulpmiddelen

In het eerste kwartaal van 2019 heeft het Hulpmiddelencentrum (HMC) een verbeterplan opgesteld voor de service en kwaliteit. Het Apcg heeft door actieve achterbanraadpleging gemonitord of er verbeteringen zichtbaar waren en hierover ook geadviseerd aan de gemeente. Uiteindelijk heeft HMC in juli een rode kaart gekregen en is de hulpmiddelenservice per 1 november overgeheveld naar Medipoint. We hebben informatie doorgegeven aan de gemeente over lopende casussen die hierdoor in de knel kwamen en overige casuïstiek. In november hebben we overlegd met de wethouder over de landelijke actie #RegelHet en de toekomst van de hulpmiddelenservice. Belangrijkste aandachtspunt was hoe krijgen we de urgentie er in en halen we de vertraging uit het proces van levering en reparatie/onderhoud?

In december zijn we op bezoek geweest bij Medipoint; we zijn door hen geïnformeerd over de overdracht en wij hebben geadviseerd over de kwaliteit en service. Medipoint wil graag begin 2020 met een grotere groep leden uit ons panel in gesprek om ideeën op te halen voor verbetering van de kwaliteit.

Wijkteams

Het Apcg heeft op uitnodiging deelgenomen aan de inspraakbijeenkomst van 20 februari (agenderingsverzoek 'maak werk van maatwerk') over de wijkteams. Hierbij waren de resultaten van het tevredenheidsonderzoek en het onderzoek van de Adviesraad Wmo uitgangspunt. Het Apcg heeft kort de standpunten kunnen weergeven. Wij zijn voor maatwerk, maar er moet wel voldoende kennis en informatie beschikbaar zijn voor de coaches om goede afwegingen te kunnen maken, zeker in complexe situaties. Er is geen vervolg afgesproken. In september hebben we – op uitnodiging – een keukentafelgesprek bijgewoond over herindicatie Pgb begeleiding voor meer inzage in hoe een gesprek hierover wordt gevoerd.

Op verzoek van de Adviesraad Wmo hebben we in november input geleverd op de beleidsregels Wmo die per februari 2020 ingaan. Aanvullend hebben we een ongevraagd advies gestuurd aan de wethouder over de vervoersrichtlijnen. We vonden dat te weinig rekening wordt gehouden met het VN-verdrag als het gaat om zelfstandigheid, keuzevrijheid en betaalbaarheid. Hierover hebben we in januari 2020 een toelichting gegeven. Verder hebben we gemeente (en politiek) nog geadviseerd over de wijziging van hulp bij huishouden en gevolg voor het Pgb bij afschaling van de zorg, en hebben we casuïstiek aangeleverd van het afgelopen jaar t.b.v. de werkinstructies van de coaches in 2020.

AVAN

Opstaphaltes - Het Apcg is betrokken geweest bij het ontwerp van de opstaphaltes van AVAN bij winkelcentrum Presikhaaf. We hebben advies gegeven over de plekken en de tekeningen bekeken. Samen met ontwerpers van de Openbare Ruimte en de bestuursadviseur mobiliteit hebben we in maart een rondje langs het centrum gemaakt om te beoordelen waar opstaphaltes kunnen komen, bij voorkeur met beschutting. Dit wordt nog nader uitgewerkt.

Korting medereiziger - De Provincie betaalt per april 2019 niet langer voor de korting van de medereiziger en legde een eventueel alternatief hiervoor neer bij de gemeentes. We hebben de gemeente gevraagd om een sociale indicatie in te voeren voor inwoners die niet (goed) met het OV kunnen reizen, ook niet met een medereiziger. De gemeente Arnhem heeft er echter voor gekozen dat alleen inwoners die medische begeleiding nodig hebben tijdens de rit, gratis een begeleider kunnen meenemen. Daarnaast kijken ze of mensen met een neuropsychisch probleem een indicatie voor ondersteunende begeleiding kunnen krijgen, bijvoorbeeld als inwoners na een epileptische aanval niet alleen kunnen reizen.

Loosmeldingen - In mei hebben we de gemeente geadviseerd over het terugdringen van de loosmeldingen. Wij constateren dat veel onterechte loosmeldingen het gevolg zijn van het feit dat chauffeur en klant elkaar niet kunnen vinden of door slechte communicatie, en hebben besproken welke afspraken daarover te maken zijn. Een aantal oplossingen zijn opgenomen in het bestek voor de komende aanbesteding. De Regionale Adviesgroep Doelgroepenvervoer (RAD) heeft geadviseerd over het nieuwe bestek van AVAN.

Klachten - Vanaf september kregen we steeds meer klachten over AVAN. Er waren geen taxi's meer beschikbaar op de middagen en reizigers moesten erg lang wachten op de taxi. AVAN gaf aan dat er capaciteitsproblemen zijn.

Folder Wmo - Pgb

In januari hebben we met de gemeente, wijkteams en ervaringsdeskundigen aan verheldering van de Pgb-folder gewerkt. Dit was op verzoek van de Raad na het vaststellen van de nieuwe Wmo-verordening 2019.

Wonen

Casuïstiek - We hebben in januari een gesprek gehad met een bewoner van Fokus over klachten en het proces van verhuizen. Ook heeft de voorzitter van het Apcg deelgenomen aan een overleg met de gemeente en Fokus over de knelpunten. We hebben het afgelopen jaar meerdere casussen over wonen besproken met de backoffice. Dit heeft o.a. bijgedragen aan meer duidelijkheid mbt verhuisindicaties.

Autisme en wonen - In 2019 hebben we diverse gesprekken gevoerd met inwoners met autisme en een bijeenkomst bijgewoond over mensen met autisme en wonen. Er zijn te weinig geschikte woningen voor mensen met een gevoeligheid voor geluiden. In de ambtelijke werkgroep over woningaanpassingen hebben we de opties ingebracht om geluidsisolatie (geluidsbeperkende maatregelen) via de woningcorporatie in het kader van verduurzaming bij renovatie mee te nemen, of als Wmo-voorziening. Dit wordt nog uitgezocht. We hebben 1 casus aangedragen voor het rapport van het College voor de rechten van de Mens.

Ambtelijke werkgroep - De werkgroep is 5x bij elkaar gekomen. Het Apcg heeft een reactie gegeven op het overzicht van Wmo-knelpunten, die zijn in mei besproken. Er hebben twee werkbezoeken plaatsgevonden bij woningen van de corporaties om te kijken naar een label levensloopgeschikt min. Aangezien er ook woningen zijn met label levensloopgeschikt die geschikt zijn voor mensen in een handbewogen rolstoel, is het Apcg met een ervaringsdeskundige mee geweest. We hebben het voorstel gedaan dat mensen met een handbewogen rolstoel zowel kunnen reageren op rolstoelwoningen als levensloopgeschikt, zodat ze niet hoeven te wisselen van indicatie en de wachttijd vermindert. Dit is overgenomen.

Woonvisie - In september hebben we een reactie gegeven op de woonvisie van de gemeente o.b.v. onze praktijkervaring en daarbij vooral gelet op de aandachtspunten vanuit de lokale inclusie agenda van de VNG. De woonvisie is nog niet vastgesteld.

Mobiliteit

Centraal station - Naar aanleiding van een klacht over de liften op het station en onze schouw in 2018, hebben we opnieuw contact gehad met de vroegere projectleider over knelpunten op het Centraal Station, o.a. over de uitstaphalte voor de streekbussen (en een aantal stadslijnen). Dit blijkt moeilijk op te lossen te zijn. Inmiddels is er een onderzoek geweest met een voorstel voor een andere eindhalte waarover aan Rocov Gelderland (Regionaal Overleg Consumentenorganisaties Openbaar vervoer) advies is gevraagd.

Breng - We hebben de vertegenwoordiger van Connexxion (Breng) geadviseerd over klachten en toekomstige ontwikkelingen. Er waren klachten over het knielen en kantelen van de bussen en de bediening van de plank. Breng heeft nu instructies gemaakt voor de verschillende soorten bussen, die zijn verspreid onder de chauffeurs.

Provincie - In maart hebben we het politieke debat van de Provincie (vanwege de verkiezingen) over (toekomst) busvervoer bijgewoond. De voorzitter heeft na de verkiezingen deelgenomen aan een bespreking van het coalitieakkoord.

Concessie OV - De gemeente Arnhem wil meer invloed op het bestek voor de nieuwe concessie OV, dus er is met externe partners (waaronder het Apcg) een eigen wensendocument opgesteld. Dit is voorgelegd aan de Raad en aangeboden aan de Provincie. Ter ondersteuning van onze inbreng hebben we een bijeenkomst van leder(in) bijgewoond over het besluit toegankelijkheid met toelichting vanuit VWS. We hebben o.a. advies gegeven over de toegankelijkheid van de bussen en de inrichting. Belangrijke winst is dat comfortabel, toegankelijke en inclusieve mobiliteit als eerste hoofddoel wordt genoemd in het bestek en dat in de eisen is opgenomen dat de concessiehouder een plan moet maken voor fysieke toegankelijkheid en voor toegankelijkheid voor personen met een verstandelijke beperking en/of cognitieve aandoening.

Parkeren - In oktober hebben we de gemeente geadviseerd over het voorstel om een aantal gehandicaptenparkeerplaatsen aan te merken voor een pilot over flitsparkeren. Wij hebben aangegeven hier geen voorstander van te zijn, want de parkeerplekken worden veel gebruikt. De plekken worden nu anders ingedeeld, waardoor er 3 flitsplekken bijkomen. Daarnaast wordt opnieuw gekeken naar de status van de parkeerplaatsen in het centrum (er moeten er een aantal bij en aangepast worden). We hebben tevens het gebruik van de [GPK-app](#) geadviseerd. Dit voorstel wordt waarschijnlijk overgenomen.

Inkomen

In september hebben wij de gemeente geadviseerd over hoge zorgkosten die inwoners hebben naast de verzekering en vanwege niet-medische kosten. We hebben de resultaten van het onderzoek van de Patiëntenfederatie gedeeld. Uit signalen van de achterban constateren wij ook kosten voor medicijnen buiten GVS, mondzorg, medisch gerelateerde kosten. We hebben gepleit voor verbetering van de post zelfzorgmiddelen en meer maatwerk via BB. We hebben afgesproken dat we in maart 2020 met Menzis een focusgesprek voeren over de verzekering en kennis en bejegening van mensen met een complexe zorgvraag en het beïnvloeden van leveranciers om minder verpakkingsmateriaal te produceren, ook omdat we in Arnhem in 2020 gaan betalen voor het restafval.

Naar aanleiding van een vraag uit de achterban over het bepalen van de netto inkomensgrens van 130 % hebben we contact gehad met de gemeente en leder(in). Het is bij de verzekering niet mogelijk om te peilen op het inkomen na aftrek van de belastingen.

Overig

Netwerk – In januari hebben we kennisgemaakt met de nieuwe bestuurder Zorg en een vertegenwoordiger van de cliëntenraad van Siza om te verkennen waar we elkaar kunnen versterken. We willen ook graag meedenken over een filmfestival dat Siza wil organiseren in de week van toegankelijkheid in 2020. Het gaat dan om bewustwording van de leefwereld van mensen met een beperking.

We hebben kennisgemaakt met Bijzonder in Arnhem, een organisatie voor en door ouders. Afgesproken is dat het Apcg op het gebied van de hulpmiddelen, woningaanpassingen en toegankelijkheid ook de belangen van ouders en kinderen vertegenwoordigt. Zo zijn we dit jaar samen opgetrokken bij Diftar, hulpmiddelen en aandacht voor *aankleedtafels* voor grotere kinderen.

Gelijkisgelijk – In december is een bijeenkomst van Gelijksgelijk bijgewoond. Dit is een netwerkbijeenkomst voor uitwisseling, informatie en inspiratie ihkv implementatie VN-verdrag Handicap. Er zijn o.a. contacten gelegd met MKB Toegankelijk over de verbouwtool voor ondernemers die zij proberen te ontwikkelen, en met het themanetwerk Festivals en Evenementen van de Coalitie voor Inclusie over de ontwikkelingen op het gebied van toegankelijkheid van festivals.

Transformatie zorg – De perspectiefnota en de begroting van de gemeente stonden dit jaar in het kader van de tekorten in de zorg. Er moet meer werk gemaakt worden van de transformatie van de zorg. De adviesraad Wmo was nauw betrokken bij de voorstellen hiervoor. Wij hebben de adviesraad een advies gestuurd. In juni vond een expertmeeting plaats over de transformatie van de zorg en de bezuinigingen. De adviesraad was woordvoerder, het Apcg was uitgenodigd als gast/toehoorder. Het Apcg heeft ook nog een advies gestuurd aan de Raad over de bezuinigingen. Belangrijk aandachtspunt hierin was dat niet nog meer voorzieningen worden aangemerkt als algemeen gebruikelijk, dat draagt bij aan de (onzichtbare) stapeling van kosten. Met een van de raadsleden hebben we hierover ook een persoonlijk gesprek gevoerd. De Raad heeft uiteindelijk een motie aangenomen, met het verzoek aan het College dat 'een concrete lijst met hulpmiddelen en woningaanpassingen die onder algemeen gebruik gaan vallen wordt aangeboden aan de raad'.

2. Toegankelijk Arnhem

2.1 Toegankelijke stad

De Arnhemse Standaard Toegankelijkheid (AST)

De AST is door de gemeenteraad in maart vastgesteld; we hebben op de informatieve bijeenkomst in februari ingesproken. Wij hebben aangegeven wat de meerwaarde is van de AST en ook welke wensen er nog zijn, zoals richtlijnen toegankelijkheid in vergunningenbeleid, een stimuleringsfonds voor ondernemers, een potje voor losse dingen zoals stoepranden, hellinkjes etc. De Raad wilde wel meer duidelijkheid over de financiële dekking, en hiervoor is in november nog een motie ingediend bij de begroting. Voor 2020 zijn de kosten gedekt, in 2020 wordt gekeken naar dekking voor de volgende jaren.

Handreiking toegankelijkheid bij prikkelgevoeligheid

Een van de afspraken rond de AST was dat het Apcg ook de wensen/belemmeringen mbt toegankelijkheid van OR en vastgoed voor mensen met een prikkelgevoeligheid in kaart zou brengen. In 2019 zijn interviews afgenomen over prikkelgevoeligheid en toegankelijkheid tbv de inrichting van een gebouw en openbare ruimte; hiervan is een folder gemaakt. Deze handreiking is met name gericht op eigenaren van gebouwen of

mensen die gebouwen inrichten. De folder bevat praktische tips en uitleg over wat je kunt doen om jouw locatie toegankelijker te maken voor mensen die prikkelgevoelig zijn.

In december is de handreiking met een bijeenkomst gepresenteerd aan ambtenaren OR, afvaardiging van PBT consult en MIIND. Ervaringsdeskundigen met verschillende achtergronden hebben verteld hoe zij zich over straat bewegen en hoe de inrichting van de OR hen kan belemmeren of juist helpen. Deze bevindingen worden meegenomen bij de ontwikkeling van het Arnhemse handboek voor OR. Verder gaat PBT consult kijken hoe zij hier mogelijk normen voor kunnen ontwikkelen bij de doorontwikkeling van de ITS criteria.

Folder voor ondernemers over aandachtspunten bij verbouwen

Op verzoek van de gemeente heeft het Apcg meegedacht over een folder om ondernemers te informeren hoe zij bij een verbouwing gelijk de toegankelijkheid van hun pand kunnen verbeteren. Daarbij hebben we aangegeven dat het belangrijk is om rond de folder een plan van aanpak te ontwikkelen over hoe dit onderwerp bij ondernemers gaat leven. Ook MKB toegankelijk onderstreept het belang van een communicatieplan richting ondernemers.

Openbare Ruimte

Korenmarkt - Er is informatie gegeven aan de gemeente mbt veiligheid en toegankelijkheid tbv een nota over de korenmarkt.

AST - Op verzoek van de gemeente hebben we een inventarisatie gemaakt van knelpunten in de openbare ruimte (OR); hiervoor hebben we de klankbordgroep geraadpleegd. Dit is ten behoeve van de raming van de AST.

Klacht - Op verzoek van een particulier hebben we naar de toegankelijkheid bij een wooncomplex gekeken samen met de gemeente.

Gele Rijdersplein - Wij hebben een verzoek gedaan bij de gemeente voor verlaagde stoepranden bij het Gele Rijdersplein. Dit zal in een latere fase in het project worden opgepakt.

Bartimeus - Wij hebben informatie uitgewisseld met Bartimeus over geleidelijnen en markeringen in de OR en bij oversteekplaatsen en hierover advies gegeven aan de gemeente.

Houd de lijn vrij - Op 9 april hebben wij deelgenomen aan de landelijke bewustwordingscampagne [houd de lijn vrij](#). In de ochtend heeft onze ambassadeur een interview gegeven aan OmroepGelderland voor radio en tv, en in de middag is samen met wethouder Louwers de eerste stickertegel geplakt. Ook hebben we voorbijgangers aangesproken en flyers uitgedeeld. De Gelderlander heeft een artikel + foto hieraan gewijd.

Stramp Kerkplein – Er is advies gegeven over de stramp (combinatie van trap en hellingbaan) die komt bij het Kerkplein. Dit gebeurt pas in 2020. In de tussentijd is er een tijdelijke hellingbaan. Hierover is geen advies gevraagd. Deze was in eerste instantie te smal en steil. We hebben een video gemaakt, om dit te laten zien. Na diverse klachten is deze iets aangepast.

Openluchtmuseum – In augustus is samen met gemeente een bezoek gebracht aan het Openluchtmuseum (OLM) nav een rapport van de Zonnebloem over de toegankelijkheid en signalen uit onze achterban. We hebben advies gegeven aan het OLM hoe aanbevelingen op te pakken.

Uitstalbeleid – In oktober is gevraagd advies gegeven aan PBA over hun uitstalbeleid.

AST hoofdroutes – In oktober hebben we twee keer overleg gehad met de gemeente over hoofdlooproutes door de stad en wijken en het handboek van toegankelijkheid OR.

Rijnkade – terugkoppeling over de stand van zaken van de plannen.

Openbare gebouwen

AST - We hebben op verzoek van de gemeente een lijst met prioriteiten knelpunten gebouwen gemaakt (meer dan laaghangend fruit).

PBTconsult - Wij hebben informatie uitgewisseld met PBTconsult (projectbureau Toegankelijkheid) over de AST en de toepassing van de ITS-criteria op de bestaande bouw en de openbare ruimte; daarnaast hebben we de inzet van ervaringsdeskundigheid bij het schouwen door lokale platforms en een bouwtechnische schouw door PBT afgebakend. Dit met het oog op samenwerking en doorverwijzing naar PBTconsult.

Ondernemers - Er is contact geweest met Korenbeurs en Foodhall over een toegankelijkheid en universeel toilet.

Provinciehuis - Er is contact geweest met PBTconsult over het Huis der Provincie. Het Huis der Provincie heeft een ITS-keurmerk, maar er zijn wel klachten. In mei hebben we met een grote groep een schouw gedaan van het Huis der Provincie voor tips voor de rondleiding en in september het rapport met onze bevindingen ingediend. We hebben het rapport ook onder de aandacht gebracht van statenleden en de griffie nav ophef over toegankelijkheid voor een slechthorend statenlid.

Valkenhuizen – In maart was er goedkeuring voor de aanbesteding van de bouw van zwembad Valkenhuizen. We hebben nog contact gehad met de projectleider over het bestek en de tekeningen, en onze schouw in 2018. In augustus hebben we een bezoek gebracht aan de huidige sporthal en samen met de beheerder gekeken naar knelpunten mbt tijdelijke ingang en parkeerplaatsen voor sporters met een sportrolstoel. Deze zijn deels opgelost.

Korenmarkt – Er is deelgenomen aan een bijeenkomst over de toekomst van het korenkwartier in september met ondernemers van de korenmarkt, gemeente en STIPO (adviesbureau). Ervaringsdeskundigen in een rolstoel en slechtziend hebben meegepraat over de bereikbaarheid van de korenmarkt (looproutes) en over de toegankelijkheid van de horeca. Vanuit ondernemers kwam het voorstel om ervaringsdeskundigen uit te nodigen voor een vergadering van de ondernemers over wat er gedaan kan worden om de toegankelijkheid te verbeteren; ook is gesproken met de conciërge van de korenmarkt, hij gaat bij ondernemers peilen hoe ze staan tegenover het toegankelijker maken van de korenmarkt. Ook hebben wij met de architect gesproken die de ontwerpen maakt voor de verbouwing van de Korenbeurs om ITS criteria te gebruiken en niet alleen de eisen van het bouwbesluit; dit leidt immers vaak tot ontoegankelijke gebouwen. Na dit gesprek hebben we de belangrijkste ITS criteria gestuurd met de meest voorkomende knelpunten (lift, toilet, toegang, bar- en baliehoogte, akoestiek en trappen).

Naar aanleiding van een incident van discriminatie van een rolstoeler tijdens uitgaan op de korenmarkt in oktober, volgt er nog een gesprek van de wethouder en Apcg samen met Horeca Nederland (KHN). We hebben ook contact gezocht met het meldpunt discriminatie, om na te gaan hoe het wordt opgepakt. Wij hebben gevraagd of zij, als er meldingen zijn die samenhangen met de fysieke toegankelijkheid van de horeca, contact met ons willen opnemen voor advies. De signalen die het Apcg krijgt, gaan voor een belangrijk deel over niet welkom zijn en voelen, waar fysieke ontoegankelijkheid een belangrijk onderdeel van is. Naar aanleiding van raadvragen wil de gemeente een schouw organiseren, maar dit is wat ons betreft onvoldoende om de houding richting bezoekers met een beperking te veranderen. We willen graag met de gemeente en KHN-Arnhem tot een plan van aanpak komen.

Evenementen

AST - Op verzoek van de gemeente hebben we een inventarisatie gemaakt van knelpunten in de toegankelijkheid mbt evenementen in stadhuis en duivelshuis, ten behoeve van de raming van de kosten.

Koningsdag – De organisatie geattendeerd over linken naar gehandicaptenparkeerplaatsen en openbare toiletten op de website, deze zijn geplaatst.

Draaiboek – Op verzoek van de gemeente wordt er gewerkt aan een draaiboek voor toegankelijkheid bij gemeentelijke evenementen; implementatie hiervan is in 2019 helaas niet gelukt door vertrek van de programmaleider inclusie.

Ruimtekoers – De gemeente heeft samen met Ruimtekoers op hun festival in mei een meetup 'Toegankelijkheid van Festivals' georganiseerd voor festival ondernemers, om het belang van toegankelijkheid onder de aandacht te brengen. Het Apcg heeft op basis van het festival ontwerp advies gegeven over de verbetering van de toegankelijkheid en daarnaast ook bijgedragen aan het programma, gasten voor het panel en werving van het publiek. Voorafgaand aan de bijeenkomst hebben we een schouw van het festival gedaan, waarvan de resultaten tijdens de meetup zijn gepresenteerd. Een eerste opwarmer om ondernemers en inwoners kennis te laten maken met het onderwerp. Naar voren kwam ook welke obstakels er zijn voor de ondernemers op de markt, bijvoorbeeld om een daadwerkelijk goed aangepast toilet te kunnen huren, en de mogelijkheden om gezamenlijk of als gemeente te zorgen voor materialen.

AST- In november is er een volgende bijeenkomst geweest met organisatoren van evenementen en de gemeente om te bespreken welke stappen gezet moeten worden om tot toegankelijke evenementen te komen. Wij hebben vooraf de achterban geraadpleegd over aandachtspunten voor evenementen en diverse checklists nagelopen. Naar aanleiding van de bijeenkomst heeft het Apcg met de ondernemers een checklist samengesteld; deze wordt begin 2020 gedigitaliseerd en via [Schakel025](#) beschikbaar gesteld.

Herdenking Slag om Arnhem/Bridge to Liberation – Er is advies gegeven over de communicatie rondom de toegankelijkheid van beide evenementen. Tov vorig jaar waren er ook verbeteringen: er zijn rolstoelplekken aangewezen en er was een kaartje beschikbaar met de verschillende voorzieningen. Ook was een gebarentolk aanwezig op verzoek van een inwoner. Monitoring heeft opgeleverd dat de toegankelijkheid is verbeterd, maar nog niet alle knelpunten zijn opgelost.

Diftar

Wij hebben in maart een advies aan de Raad gestuurd over de grootte van de zakken restafval en de voorzitter heeft ingesproken. Vanaf juli 2020 moet betaald worden voor het restafval, dus per keer dat een zak wordt

weggebracht. Voor inwoners die alleen kleine zakken zelfstandig kunnen wegbrengen is het wenselijk dat de trommels kleiner zijn. Voor inwoners die veel (medisch) afval hebben en/of de zakken niet zelfstandig kunnen wegbrengen is het wenselijk dat de trommels groter zijn, zodat ze minder vaak hulp nodig hebben. Het Apcg is van mening dat beide opties beschikbaar zouden moeten zijn. Naar aanleiding van de inspraak hebben we een overleg gehad met de gemeente over de knelpunten en een compensatieregeling voor medisch afval. Wij hebben samen met Bijzonder in Arnhem een onderzoekje opgezet over de hulp die mensen nodig hebben bij het scheiden en wegbrengen van afval en de gemiddelde hoeveelheid medisch afval. We hebben een gevraagd advies gestuurd aan de gemeente over de compensatieregeling.

In september hebben wij een aantal raadsleden een advies gestuurd over de minimaregeling voor het afval en hierin benadrukt dat inwoners die vanwege psychische of cognitieve problematiek minder in staat zijn om afval te scheiden, niet in financiële problemen moeten komen. Hier zijn vragen over gesteld en de wethouder heeft aangegeven dat inwoners zonder begeleiding bij het wijkteam terecht kunnen.

Week van de toegankelijkheid

Met een aantal ervaringsdeskundigen is een schouw gedaan van de tentoonstelling 'Stormy Weather' in de tijdelijke locatie van museum Arnhem in de Kerk. De insteek was het checken van de intensiteit van prikkels als licht, geluid etc voor mensen met een prikkelgevoeligheid, om aandacht te vragen voor dit aspect van toegankelijkheid. Hiervan is een [video](#) gemaakt die gelanceerd is in deze week en een verslag. De video is veel gedeeld op social media (Facebook, LinkedIn).

Daarnaast hebben we de actie gepromoot van MKBToegankelijk (video) en een oproep gedaan via het interne ondernemersplatform van Wereldhave, Chainels en Facebook aan ondernemers om te kijken welke verbeteringen zij kunnen doorvoeren.

Overig

Lokale media - We hebben een advies gegeven aan de Raad (raadsvergadering lokale media 20 februari) om aandacht te vragen voor de toegankelijkheid van lokale media voor mensen met een zintuiglijke beperking (ondertiteling, audiodescriptie); in augustus hebben we een overleg gehad met RTV Arnhem over de mogelijkheden van ondertiteling en audiodescriptie en vervolgens een advies gestuurd met aanbevelingen voor verbeteringen.

PBA – Wij hebben kennisgemaakt met Platform Binnenstad Arnhem (PBA); wij zijn aangesloten bij hun digitplatform (o.a. aandacht besteed aan campagne houd de lijn vrij). In het kader van het project 'gastvrije binnenstad' hebben wij een rondgang gedaan in het centrum ten behoeve van het uitstalbeleid en meegedacht over de publiciteit over gratis toiletten. Op verzoek van PBA hebben ervaringsdeskundigen van het Apcg een start gemaakt met het samenstellen van een lijst met tips voor bezoekers met een beperking. Begin 2020 zal deze lijst verder worden aangevuld; de lijst zal niet uitputtend zijn en kan ten alle tijden worden aangepast en aangevuld. PBA wil deze lijst via website en gastdames/heren in de binnenstad beschikbaar stellen.

Leefbaarheidsalliantie/Zorgbelang - Er is overlegd met Zorgbelang Inclusief over de subsidieregeling van de Leefbaarheidsalliantie, waarbij zij ook in Arnhem buurt- en dorpshuizen gaan schouwen; afgesproken is dat wij betrokken worden als er een verzoek uit Arnhem komt; in juni zijn wij mee geweest met een schouw.

Interview – er is een schriftelijk interview gegeven over de toegankelijkheid van stoepen in de wijken tbv krantje Inclusie van ZBG.

2.2 Toegankelijke en inclusieve wijk

Contacten in de wijk - In januari hebben we deelgenomen aan een wijkwandeling om contacten te leggen met instanties en bewoners in de wijk De Laar en Elderveld;

Pilot inclusie in de wijk - In Presikhaaf/CSA is de pilot rond een inclusiegroepje in de wijk gestart; deze groep bestaat uit actieve wijkbewoners die op diverse plaatsen komen en mee doen met activiteiten. Op die plekken stellen ze vragen over toegankelijkheid en het meedoen door mensen met een beperking. De groep komt 1x per maand bij elkaar en koppelt dan aan elkaar terug wat ze gedaan hebben, wat ze zijn tegengekomen en waar ze de komende maand heen gaan.

Toegankelijkheid in de wijk - Er zijn contacten gelegd over de toegankelijkheid van een fietspad nav klacht bewoner, met stedelijk en wijkambtenaar.

Winkelcentrum Schuytgraaf – Naar aanleiding van een klacht is met een inwoner uit Schuytgraaf gekeken naar de aanwezigheid van gidslijnen op winkelcentrum; er is contact opgenomen met team leefomgeving; in 2020 volgt nog een schouw.

Coehoorn – Naar aanleiding van de herinrichting is door een inwoner de vraag bij ons neergelegd over de veiligheid van de oversteekplaatsen.

3. Apcg als expertisecentrum

Het ondersteunen van de (inwoner)participatie van alle doelgroepen.

3.1. Belangenbehartiging

Platform voor mensen met een verstandelijke beperking

In 2019 is het platform 3 x bij elkaar gekomen; belangrijk terugkerend thema was de bijeenkomsten in de wijk met de politiek. Bij het 2^e overleg was ook een contactpersoon van Team Leefomgeving (TLO) Malburgen aanwezig.

Themabijeenkomsten politiek en LVB

Vanuit de Leefbaarheidsalliantie organiseerde Zorgbelanginclusief, samen met het Apcg, 2 bijeenkomsten voor inwoners met een LVB en de politiek. Doel is om de inwoners dichterbij de politiek te brengen en signalen over het wonen in de wijk naar boven te halen. De eerste bijeenkomst heeft plaatsgevonden in Malburgen op 2 april met wijkwethouder Paping, enkele raadsleden, lid team leefomgeving en bewoners met een LVB (deel Philadelphia). Met behulp van stellingen is een discussie gevoerd over het wonen in de wijk. Een aantal raadsleden woont ook in Malburgen, dat maakte het gesprek heel interactief. Er zijn meteen afspraken gemaakt tussen TLO en bewoners over een situatie in hun leefomgeving.

In mei is een 2^e bijeenkomst gehouden in De Laar met raadsleden en wijkwethouder van der Zee; ook TLO was aanwezig; van beide bijeenkomsten wordt een verslag gemaakt, dat gaat naar alle TLO's.

Naar aanleiding van de bijeenkomsten is afgesproken om in Malburgen te gaan onderzoeken hoe inwoners met een licht verstandelijke beperking aansluiting kunnen vinden bij besluitvorming over de wijk.

Belangenbehartiging GGz

Klankbordgroep - We hebben ervaringen opgehaald bij onze klankbordgroep over inlopen in de wijk.

Bezoek clientenraad Ribw - Er is een bezoek gebracht aan de CR Ribw om informatie uit te wisselen over wijkteams en begeleiding.

Herstel in uitvoering - Er is een bijeenkomst bijgewoond van Ervaringswerk in Arnhem (herstel in uitvoering); de partijen in het veld zijn bezig om in kaart te brengen welke herstelactiviteiten er zijn (digitale herstelacademie); het Apcg heeft hier geen actieve rol in, maar wordt wel geïnformeerd en denkt mee.

Inspectie Ggz – Er is input geleverd op het onderzoek van de inspectie in Arnhem over wijkteams en Ggz.

Achterbanraadpleging – We hebben met Vitale Verbindingen overlegd over het organiseren van een belangenbehartigersbijeenkomst over de wijkteams en de ontmoetingsplekken in de wijk in 2020.

Verkiezingen

Er is advies gegeven aan de gemeente over de toegankelijkheid rond de provinciale verkiezingen. De gemeente heeft PBTconsult gevraagd om de stemlokaties te schouwen. Volgens de richtlijnen 2018 was ongeveer 60 % niet toegankelijk. Dit is uitgebreid in de publiciteit geweest en er zijn raadvragen over gesteld. Er is een ervaringsdeskundige geïnterviewd over het stemmen en de stembureaus door Omroep Gelderland. En er is een interview gegeven met de Gelderlander over de toegankelijkheid van de stembureaus.

Ter voorbereiding op de Europese verkiezingen is 2 x overlegd met de gemeente over communicatie en de prioriteiten voor het oplossen van de knelpunten; de gemeente gaat in gesprek met stemlocaties over de rapporten, en gaat kijken of locaties zelf duurzame verbeteringen willen maken, anders moet de gemeente zorgen voor tijdelijke faciliteiten voor elke verkiezingen; het Apcg heeft aangegeven dat de drempels prioriteit hebben, omdat deze het lastigste zijn op te lossen met service en dat bij verkiezingen in 2021 alle knelpunten opgelost moeten zijn; alles wat niet structureel wordt opgelost moet in het draaiboek.

Adviesraad Wmo

Er is 3 x overleg geweest met Wmo-raad, o.a. over de perspectiefnota en de bezuinigingen.

Op verzoek van de adviesraden en de gemeente heeft het Apcg in november een gesprek gevoerd met de directeur van de Koepel Adviesraden Sociaal Domein over onze rol als belangenbehartigersorganisatie, met als doel om de taken/werkzaamheden goed op elkaar af te stemmen.

Inclusie

VNverdrag Handicap - Er is een gesprek gevoerd met de gemeente over de voortgang van het koplopersprogramma en inclusieagenda. Het Apcg zal een voorstel doen over implementatie van het VN-verdrag Handicap op de verschillende beleidsterreinen. Er is helaas geen contact geweest over de VNG-bijeenkomst in november; er heeft geen afgevaardigde van de gemeente of het Apcg deelgenomen.

Inclusieagenda - Er is een bijeenkomst bijgewoond van lederen over de handreiking lokale inclusieagenda en good practices.

Samen in Arnhem - Er is deelgenomen aan de voorbereiding van de voortgang van het programma Samen in Arnhem; namens het Apcg zal een ervaringsdeskundige in de klankbordgroep plaatsnemen; deze klankbordgroep bedenkt en monitort acties. Nadat de programmaleider inclusie is gestopt met haar werkzaamheden is deze groep niet meer bij elkaar gekomen.

Overig

Politiek - Er is op verzoek deelgenomen aan een bijeenkomst van de SP over de bezuinigingen in de lokale zorg.

Oogcafé Arnhem - Er is een kennisgemaakt met de organisator van het Oogcafé Arnhem. Dit is een terugkerende bijeenkomst waar mensen met een visuele beperking ervaringen kunnen uitwisselen met lotgenoten. Van tijd tot tijd worden gastsprekers uitgenodigd die meer kunnen vertellen over relevante onderwerpen. Afsproken is dat we de aankondigingen van de bijeenkomsten van het Oogcafé zullen delen op Facebook en de nieuwsbrief en dat we een keer langskomen om iets te vertellen over onze organisatie. Een ervaringsdeskundige van het Apcg neemt deel aan de Oogcafés om signalen die daar besproken worden terug te kunnen koppelen.

Actief in de politiek - In november is de startbijeenkomst "meer mensen met een beperking actief in de politiek" bijgewoond voor Gelderland. Deze was georganiseerd door Zorgbelang Inclusief + Ieder(in).

3.2. Inzet ervaringsdeskundigheid

In 2019 is op verschillende momenten de inzet/input van ervaringsdeskundigen gecoördineerd. Dit kan zijn door intensieve werving, of ook met begeleiding.

- Februari – verzoek studente civiele techniek voor gesprek over knelpunten OR + kleine rondleiding in de omgeving en contact met bewoners in het Dorp.
- Maart – verzoek Omroep Gelderland voor ervaringsdeskundige voor radiointerview over toegankelijkheid verkiezingen 19 maart
- April/mei – verzoek student communicatie en multimediasdesign voor ervaringsdeskundigen met visuele beperking voor onderzoek naar bewegwijzering
- April/mei - verzoek Gemeente/Zorgbelang Inclusief werving ervaringsdeskundigen voor tbv input zorginkoop begeleiding/dagbesteding
- Mei/juni – verzoek werving deelnemers voor toegankelijke rolstoelroutes in Sonsbeek
- Aug – verzoek werving deelnemers voor toegankelijke rondleiding in Openluchtmuseum
- Oktober - verzoek Provinciehuis werving deelnemers voor toetsen toegankelijkheid website
- Oktober – verzoek College voor rechten van de Mens (CvRM) voor werving kandidaat voor rapportage. Het CvRM zocht iemand die een interview kon geven over de knelpunten die zij met haar prikkelgevoeligheid ervaart bij het vinden van geschikte woonruimte. Het Apcg heeft ze in contact gebracht met Arnhemse ervaringsdeskundige van ErvaarMEE. In de rapportage toegankelijkheid van goederen en diensten 2019 staat het interview.
- Oktober – werving en advies bijeenkomst politiek van Zorgbelang Inclusief.

4. Vrijwilligersbeleid

Het Apcg vindt het belangrijk om de vrijwilligers goed te ondersteunen in hun vrijwilligerswerk en de mogelijkheid te geven zich persoonlijk te ontwikkelen. Vrijwilligers voeren diverse taken en werkzaamheden uit, zoals ondersteunende taken (vervoerder, communicatie), ervaringsdeskundige taken (schouwen, voorlichting) en belangenbehartiging (marktconsultatie, gemeentelijke werkgroepen), gaat het vrijwilligerswerk ook steeds meer om ambassadeurschap of signalen ophalen in de wijken.

Training ervaringsdeskundigen – in mei/juni hebben we een training georganiseerd van 3 dagdelen ism BAT Utrecht (inhoudelijk) en Howie de Harp (effectief eigen ervaring inzetten en presenteren) voor een brede groep ervaringsdeskundigen toegankelijkheid.

5. Publiciteit en beeldvorming

Het verbeteren van de beeldvorming en acceptatie van mensen met een beperking is een belangrijke kernactiviteit van het Apcg. Ervaringsdeskundigen delen hun ervaring over het leven met een beperking (in Arnhem) bij gemeentelijk overleg, op scholen en in de media.

5.1 Beeldvorming

In de media

- Januari – [Gelderlander](#) - artikel AST
- januari – [Gelderlander](#) - reactie voorzitter op wildgroei reclameborden
- 22 februari - [RTVArnhem](#) - video nav inspraak AST
- 20/21 maart [Gelderlander](#) – toegankelijkheid stemlocaties
- 9 april – [Omroepgelderland](#) – houd de lijn vrij
- 10 april – [Gelderlander](#) – houd de lijn vrij
- 17 april – [Gelderlander](#) – reactie op omgekeerd afval inzamelen
- 25 april – [Gelderlander](#) - reactie over NS service uitstappen
- 17 juni – [Gelderlander](#) – storten medisch afval deels gratis voor zieken
- 7 augustus – [Koerier](#) – Apcg genoemd in samenwerking toiletten Presikhaaf
- 14 oktober – [Gelderlander](#) – reactie Apcg op incident Korenmarkt
- November – [krantje ZBG](#) - interview [over stoepentoegankelijkheid](#)

Informatievoorziening

- De nieuwsbrief is 10 x verschenen.

5.2. Voorlichting op scholen

In 2019 zijn door de vrijwillige voorlichters 31 lessen gegeven op 16 basisscholen en 3 lessen op 1 middelbare school.